

Ubuntu ile Linux Kurulumu & Kullanımı

AKİZA BİLİŞİM AKADEMİSİ LINUX TEMEL EĞİTİMİ KURS NOTLARI

Bu dökümanın şu andaki ve daha yeni sürümünü

<http://akiza.com/kursegitimnotlar/linuxtemelnotlari.pdf>

Yazan: Hâdi H.
(2009)

İÇİNDEKİLER

I. Bölüm Neden Linux?

- I.1 Neden Linux
- I.2 Linux Tarihçesi
- I.3 Ubuntu Tarihçesi

II. Bölüm Ubuntu Kurulumu

- II.1 Kurulumu Başlamadan Önce
- II.2 Ubuntu Temin Etmek
- II.3 Kurulumu Başlamak
- II.4 Kurulum Esnasında Karşılaşılabilecek Hatalar
 - II.4.a LCD Monitör
- II.5 Konu Kurulumun Tamamlanması

III. Bölüm İlk Ayarlar ve Ubuntuyu Tanıma

- III.1 Driverlar
- III.2 Güncellemeler
- III.3 Basit Sistem Ayarlamaları
- III.4 Masaüstü Arka Planını Değiştirme
- III.5 Uygulamalarla Tanışma
 - III.5.a OpenOffice
 - III.5.b MSN
 - III.5.c firefox
 - III.5.d Totem Film Oynatıcı
- III.6 Konu Bilinmesi Gereken Temel Sistem Uygulamaları
 - III.6.a Terminal
 - III.6.b Synaptic Paket Yöneticisi
 - III.6.c Yazılım Kaynakları

IV. Bölüm Temel İhtiyaçların Giderilmesi

- IV.1 Mp3 ve Benzeri Müzik Dosyalarını Dinleme
- IV.2 Divx'ler için Gerekli Codec'lerin Yüklenmesi
- IV.3 Firefox İçin Flash Player Yükleme (Facebook gibi sitelerden video izlemek için)
- IV.4 Engelli Sitelere Erişim

V. Bölüm Program Yükleme

- V.1 Daha İyi Bir Film Oynatıcı VLC Player
- V.2 Opera Kurulumu

VI. Bölüm Windows Uygulamaları

- VI.1 Windows Uygulamalarının Temel Mantığı
- VI.2 Sanal Windows Sistemi Sunma
- VI.3 Wine ile Windows Programları Yükleme
 - VI.3.a Wine ile Flashget yükleme
 - VI.3.b Wine ile Photoscpae Yükleme
 - VI.3.c Wine Oyun Yükleme

VII. Bölüm Ubuntuda Programlama

- VII.1 Ubuntunun Farklılıkları Hakkında Temel Giriş
- VII.2 JAVA Development
- VII.3 PHP Development

Bölüm – I : NEDEN LINUX?

I-1: Neden Linux?

Bir Windows kullanıcısıysanız ve bilgisayarınızın çok sık bir şekilde virüs tehditlerinin hedefi haline gelmesinden sıkıldıysanız, kullandığınız işletim sisteminin arka planında sayısını bilmediğiniz adette programın bilgisayarınızı yavaşlattığını düşünüyorsanız, lisans sorunları yaşıyor ve bir işletim sistemi için para ödemek istemiyorsanız, internetten yayılan en temel virüslerin hedefi haline gelmek istemiyorsanız ve buun gibi daha bir çok benzeri sebeplerden herhangi birine sahipseniz “Neden Linux?” sorusunun cevabını Linuxu kurduktan sonra bu sorunlardan kurtulduğunuzda kendiniz öğreneceksiniz...

I-2: Linux Nedir & Tarihçesi

GNU/Linux, Linux çekirdeği kullanan Unix benzeri işletim sistemlerini çağrıştıran genel kullanım şeklidir. Linux açık kaynak kod geliştirme modelinin ve özgür yazılımının en öne çıkan örneklerinden birisidir; tipik olarak tüm kaynak kodu tamamen kullanılabilir, ücretsiz değiştirilebilir ve herhangi biri tarafından yeniden dağıtılabilir.

GNU/Linux'un çoğunlukla sunucularda kullanıldığı bilinmesine karşın, gömülü sistemlerden, cep telefonlarından harika bilgisayarlara kadar birçok donanım türünde kullanılmaktadır; bunun yanında masaüstü ve dizüstü kullanımı olarak da gelişim göstermektedir.

GNU/Linux, Unix tabanlı, açık kaynak kodlu, özgür bir işletim sistemi yazılımı. Finlandiyalı bir bilgisayar mühendisliği öğrencisi olan Linus Torvalds tarafından 1991 yılında geliştirilmeye başlanmıştır. "Linux" ismi Linus Torvalds tarafından 1991 yılında başlatılan Linux çekirdeğinden (kernel) gelmektedir.

Linux, Linus Torvalds'ın (Resmi sağda) Helsinki Üniversitesi'nde bir öğrenci iken Intel'in yeni işlemcisi 80386'nın korumalı kip mimarisini denemek üzere geliştirmeye başladığı Unix (aslen Minix) tabanlı bir işletim sistemi çekirdeğidir. Bir başka deyişle Linux, GNU/Linux dağıtımlarının belkemiğini oluşturmaktadır. İnternette yaptığı duyuru sonucunda tüm dünyadan birçok yazılımcının da desteği ile hızla gelişmiş ve halen aynı destek ile gelişmekte olan açık kaynak kodlu, özgür bir yazılımdır.[1]

Hızlı bir sürecin sonunda Linus'un geliştirdiği çekirdek, GNU hareketinin bir meyvesi ve aynı zamanda taşıyıcısı haline gelmiştir. GNU için yazılmış özgür yazılımlar çok kısa süre içerisinde Linux çekirdeği ile uyumlu çalışabilecek hale getirilmiş ve ortaya güçlü, kararlı, esnek ve açık kaynak kodlu bir işletim sistemi çıkmıştır.

GNU/Linux olarak anılması gereken işletim sistemi zaman içerisinde telaffuz kolaylıklarından ötürü Linux

olarak anılmaya başlanmıştır. Açık kodlu bir yazılım olan GNU/Linux özgür gelişimi, yaratıcılığı ve bağımsız ilerlemeyi desteklemekte ve bilişim dünyasından destek görmektedir.

Şu anda GNU yazılımlarını ve diğer özgür yazılımları bir araya getiren ve tüm bunları bir Linux çekirdeği ile beraber toplu, derlenmiş ve kurulumu çok kolay bir işletim sistemi olarak piyasaya süren irili ufaklı birçok çalışma mevcuttur. Ubuntu, Debian, SUSE, Pardus, Fedora, Gentoo, Archlinux, Mandriva, Turkix, Gelecek Linux, Armador OS 2006, Red Hat, Slackware bunlardan çok bilinen birkaçıdır. Her biri, normal bir bilgisayar kullanıcısının biraz dikkat ederek bilgisayarına kurabileceği ve neredeyse hiç yabancılık çekmeden kullanabileceği kadar rahat bir kurulum arayüzüne sahip bir şekilde dağıtılmaktadır. Bu dağıtımlar kendi sayfalarından indirilebilecek kurulum ISO'ları veya bilgisayar mühendislikleri yazılım arşivlerinden ya da sadece dağıtım işini üstlenmiş internet sitelerinden CD'ler şeklinde edinilebilmektedir. Ülkemizde Linux çalışmaları TÜBİTAK destekli Pardus, özel sektör destekli Gelecek Linux, MagmaLinux ve Armador OS 2006, öğrenci destekli Turkuaz, Turkix, Truva, Turanid Linux gibi projelerle ulusal bilişim pazarında kendine yer edinmektedir. (kaynak: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Linux>)

I-3: Ubuntu Tarihçesi

Ubuntu, Linux tabanlı ve Debian geleneğini temel alan bir işletim sistemidir. Ubuntu'nun hedefi ortalama bilgisayar kullanıcılarına kullanımı ve kurulumu oldukça basit, güncel ve güvenli bir işletim sistemi sunmaktır. Ubuntu aldığı %30'luk oyla, 2007 yılında masaüstü kullanımında en gözde Linux dağıtımı seçilmiştir. [2]

Ubuntu, herkesin özgürce kullanabildiği; yayınlamakta, kopyalamakta veya kodlarını özgürce değiştirip geliştirebildiği yazılımlardan oluşur. Bunların çoğunluğu GNU Genel Kamu Lisansı ile güvence altına alınmış, özgür yazılım / açık kaynak yazılımlardır.

Ubuntu Güney Afrika'lı girişimci Mark Shuttleworth'e ait Canonical Ltd.'nin sponsorluğunda geliştirilmektedir. Canonical, Ubuntu'yu satarak kâr etmektense, ücretsiz dağıtır. Şirket, Ubuntu'yu kullanan kuruluşlara isterlerse teknik destek satarak gelir sağlar. Canonical Ubuntu'yu açık kaynak kodlu ve özgür yazılım olarak sunduğu için, dünya çapında bu işletim sistemini kullanan ve geliştiren gönüllü kullanıcıları sayesinde, tüm bir işletim sistemini tek başına geliştirmek zorunda kalmaz. Tüm Linux severlerin yaptığı geliştirmeler, onu temel alan Ubuntu'yu da doğrudan geliştirir. (kaynak: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ubuntu>)

Biz de Linux tercihi olarak ubuntu'yu seçip bu en popüler Linux işletim sistemini anlatacağımız burada.

Bölüm – II : UBUNTU KURULUMU

II-1: Kurulumu Başlamadan Önce

Bu notlar bir Windows kullanıcısının Windows'tan kaçmayı istemesi durumunda yol kılavuzu olması amacıyla hazırlanmıştır ve kurulum sonrasında kullanıcının bilgisayarının **internet bağlantısı** olduğu öngörülmüştür.

Bilgisayarınıza Linux kurmaya karar vermeden önce ilk olarak cevaplamanız gereken sorulardan birincisi Windows'u tamamen kaldırmak isteyip istemediğiniz şeklinde olacak. Bir bilgisayarda iki işletim sistemi aynı anda kurulabilmekte. Yani eğer bilgisayarınızda hem Windows'un hem de

Linux'un olmasını istiyorsanız bu mümkün. Ancak şunu baştan belirtmeliyim ki alışkanlıklardan kurtulabilmek için çoğu zaman mecburiyet gereklidir. Windows'tan çeşitli sebeplerden dolayı sıkılmış ve Linux kurmuş pek çok bilgisayar kullanıcısının tekrardan Windows'a dönme sebebi her iki işletim sistemini aynı anda bilgisayarlardan tutup hiç Linux'a girmeden sürekli eski Windows'larını kullanmaya devam etmeleridir. "Önce bir yükleyeyim" mantığında Linux Windows'la beraber bilgisayarda kurulu hale getirilir. Kurduktan sonra bir iki internete girilir, birkaç programına bakılır ve her defasında daha ileri gidemeden tekrardan Windows'a dönülür. Bunun sebebi çoğu zaman karşılaşılan ilk problemde vazgeçilmesidir.

Bu kitapçığın amacı da temel seviyedeki bir Windows kullanıcısının bütün temel ihtiyaçlarını karşılayacak ve bu sayede ilk kurulum esnasında ve sonrasında hiçbir zorlukla karşılaşmadan uyum sağlamanıza yardımcı olacak bir yol haritası sunmaktır.

Bu yüzden tavsiyem bilgisayarınıza sadece Linux yüklemenizdir.

Çünkü arka planda sürekli kaçabileceğiniz bir Windows olduğu sürece yeniliklere açık olmak kolay olmayacaktır...

"Yok ben yine de bir deneyeyim. Bütün buradaki notları yine yaparım ama windows da o kadar kötü bir işletim sistemi değil zaten. Yine de dursun arkada." diyorsanız siz bilirsiniz diyerek başlayalım...

II-2: Ubuntu Temin Etmek

Bu kitapçıkla anlatacağımız Ubuntu Linux kurulumu olacaktır. Diğer Linux işletim sistemleri hakkında genel bilgi Bölüm I' de verilmişti...

Ubuntu daha önce de bahsettiğimiz gibi ücretsiz bir işletim sistemi. www.ubuntu.com adresine girerek son sürüm Ubuntu 'yu bilgisayarınıza ücretsiz bir şekilde indirebilirsiniz. Bu aşamada bilgisayarınızda Windows olduğunu farz ederek devam edersem;

<http://www.ubuntu.com/getubuntu> adresinden, download sayfasını görüntüleyebilirsiniz.

Bu sayfadan Ubuntu Desktop linkini tıkladıktan sonra location bilgisini seçerek devam edebilirsiniz. Hangi location bilgisini seçtiğinizin indireceğiniz dosya ile bir alakası yok. Hepsi size aynı Ubuntu'yu indirmenizi sağlayacak linkler. Sadece Türkiye içerisinde bir sunucudan indirmek ile dışarıdaki bir sunucudan indirmek gibi bir fark var o kadar...

Location bilgisinden sonra al tarafta işlemci modelinizi belirtmeniz gerekecek

Burada bilgisayarınızın 32 bit mi yoksa 64 bit mi olduğunu seçerek Begin Download butonuna basabilirsiniz. Bu sayede bir adet ubuntu yükleme DVD'si için .iso dosyası indirmeye başlamış oluyorsunuz. Bilmeyenler için .iso dosyasının bir imaj kalıp dosyası olduğunu söyleyelim. Yani nero ve benzeri DVD yazıcı programlar vasıtasıyla bu iso dosyasından bir adet ubuntu yükleme DVD'si oluşturabilirsiniz.

II-3: Kurulumla Başlamak

Eğer bilgisayarınızda iki işletim sistemini aynı anda barındırmak istiyorsanız Windows'unuzda

uygun bir disk bölmesini ubuntu için boşaltıp oluşturduğunuz ubuntu yükleme DVD'sini bilgisayarınıza takarak başlayabilirsiniz. Ubuntu yükleyeceğiniz bölmenin bir işletim sistemi ve bir çok programın yeri taşıyabilecek genişlikte bir GB değerine sahip olması tavsiye edilir. İki işletim sistemini aynı anda kullanacaksanız DVD'inin otomatik başlatma seçeneği üzerinden kurulumu başlayabilirsiniz.

Eğer tek bir işletim sistemi kurmak istiyor ve windows'u tamamen ortadan kaldırmak istiyorsanız bilgisayarınızı yeniden başlatırken DEL tuşuna basarak BIOS SETUP'a giriş yapmanız gerekmekte. BIOS SETUP'ı bilgisayarınızın en temel ayarlarının bulunduğu ana karta ait mavi bir ara yüz olarak kabul edebilirsiniz. Burada "Advanced BIOS Setup" ya da benzeri bir seçeneğe gelip Enter'a basın (benzeri bir seçenek diyorum çünkü farklı ana kart seçeneklerinin menülerde kullandıkları ifadeler de farklı olabiliyor. Fakat hepsinde yapmak istediğimiz değişiklik bu isme yakın bir menü bölümünde bulunuyor)

Açılan yeni sayfada bilgisayarın ilk açılışında hangi donanımı baz alacağını gösteren "boot device" seçenekleri olacak. Burada 1st boot device olarak CD-ROM 2nd olarak da HDD seçili hale getirin. (Bu işlemlerini ok tuşları Enter tuşu veya Page Up Page Down tuşları ile yapabilirsiniz)

Bu seçimi yapmamızın amacı bilgisayarımızın açılış esnasında Hard disk üzerinden değil de DVD üzerinden açılmasını ve bu sayede ubuntu yüklemesinin devreye girmesini istememiz.

Gerekli değişikliği yaptıktan sonra F10 tuşuna basarak SETUP değişikliklerinizi kaydederek çıkabilirsiniz.

Bilgisayarınız yeniden başlayacak ve ubuntu yükleme sayfası karşınıza çıkacaktır. Kullandığınız sürüme bağlı olarak öncelikle karşınıza dil seçim sayfası çıkacaktır. Buradan Türkçe seçimini yaparak yolunuza devam edebilirsiniz. (Belirli bir süre içerisinde seçim yapmaz veya klavyede herhangi bir tuşa basmazsanız otomatik seçim gerçekleştirecektir ki bu da muhtemelen İngilizce olacaktır)

Dil seçiminden sonra karşınıza yeni bir sayfa çıkacaktır.

Buradan gerekli seçimleri de tamamladıktan sonra artık kurulumu başlayabilirsiniz...

Kurulum esnasında klavye seçimi ile

beraber yüklenecek disk alanını seçmeniz gerekmektedir

Not: Eğer kurulum esnasında disk bölmelendirme yaparsanız bu hard diskinizdeki bütün verilerin silineceği anlamını taşır!!! Eğer Windows kurulu bir alana yükleme yapmak isterseniz de bu windows'un silineceği anlamını taşır.

II-4: Kurulum Esnasında Karşılaşılabilecek Temel Sorunlar

Ubuntu'daki temel hatalardan birisi eğer elinizdeki DVD 8.04 versiyonu ise ve yüksek çözünürlüklü bir monitör kullanıyorsanız kurulumla başladıktan kısa bir süre sonra monitörünüzün kapanması olacaktır. Eğer böyle bir sorunla karşılaşırsanız yapmanız gereken bilgisayarınıza reset atarak kurulumla baştan başlamanız fakat bu sefer F4 menüsünden güvenli grafik kipini seçerek kurulumu gerçekleştirmenizdir...

II-5: Kurulumu Tamamlarken

Kurulumun tamamlanması esnasında sizden kullanıcı adı ve şifre bilgileri isteyecektir. Ubuntu bilgisayarınızın güvenlik işlemlerini en üst düzeyde tutacağı için bu alanları boş bırakmanıza izin vermeyecektir. Bu alanda kullanacağınız şifre Ubuntu'da kurulumlar esnasında sürekli kullanacağınız bir şifre olacağı için sizin adınıza hatırlaması kolay bir şifre olmasına özen gösterin.

Bu işlemlerin ardından nihayet kurulumu tamamladınız...

Artık siz de bir ubuntu kullanıcısısınız...!

Bölüm – III : İLK AYARLAR & UBUNTUYU TANIMA

III.1 Driver yüklemesi

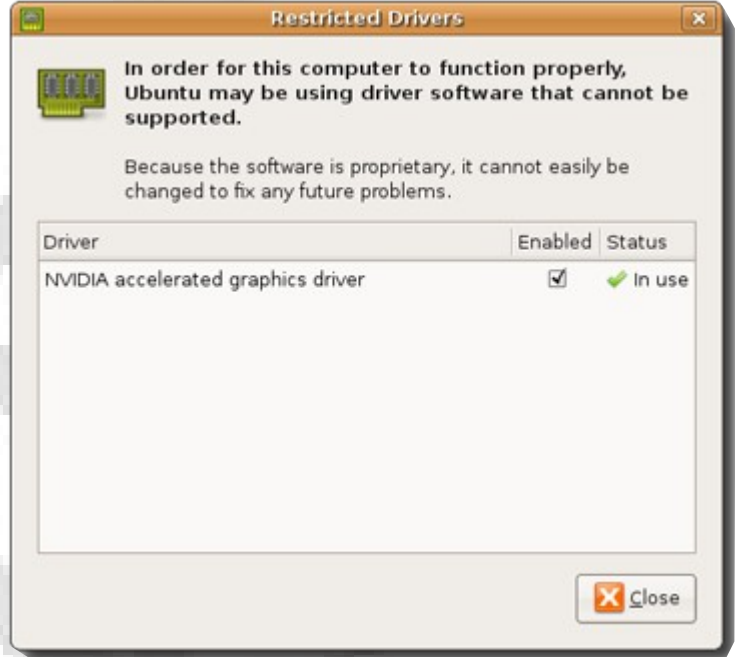
AKIZA
BİLİŞİM AKADEMİSİ

AKIZA BİLİŞİM AKADEMİSİ Temel Linux Eğitimi Kurs Notları

Ubuntu işletim sistemi kullanmanın en güzel yanlarından birisi de driver sorununuzun en alt seviyede olmasıdır. Yüklenen her bir ileri sürüm ubuntu kendinden öncesine ait çıkartılmış bütün kart sürücülerini de içinde barındırır. Sadece bu kartların aktifleştirilmesi gibi bir durumla karşı karşıya kalabilirsiniz o kadar. Bunun da sebebi ubuntunun kaynağı görüntülenemeyen hiçbir yazılımın otomatik olarak yüklenmesine izin vermemesidir.

Bilgisayarınızı ilk açtığınızda muhtemelen bir tek ekran kartı ve eğer kullanıyorsanız onboard olmayan bir ses kartı gibi kartlar tanımlanmamış halde olacaktır. Bunun için yapmanız gereken çok kolay.

İlk kurulum esnasında sağ üst köşede duran saat ikonunun yanında ağ bağlantı işaretinin yanında iki adet uyarı işareti gözükecektir. Bunlardan ikincisi yani şekli karta benzeyeni tıkladığınızda sizi bilgisayara bağlı olup da işletim sistemi tarafından henüz tanımlanmamış kartları sıralayacaktır.

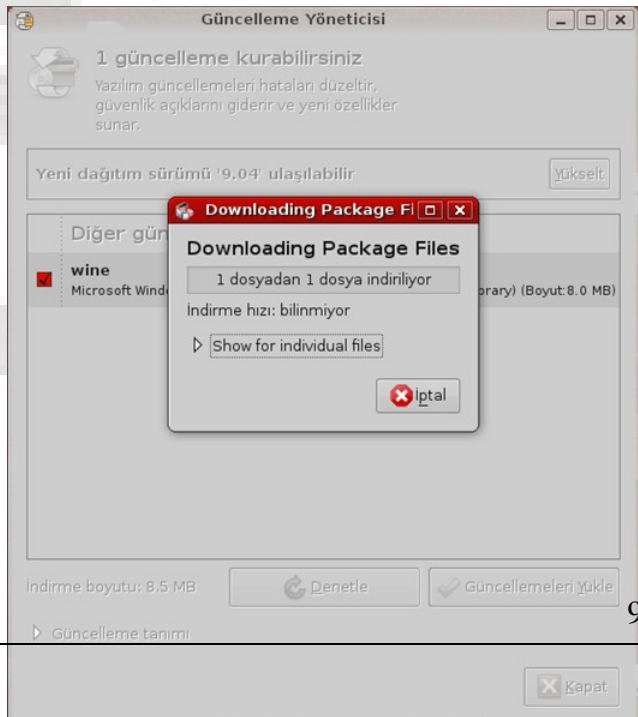

Yapmanız gereken sadece üzerine bu ikona çift tıklayarak kartın yüklenmesi için gerekli yazılımın indirilmesine onay vermeniz

III.2 Güncellemeler

Sürücü yüklemeleri ile beraber ikinci uyarı bilgisayarınızın ihtiyacı olan güncellemelerdir. Bu güncellemeler ilk kurulumunuzda muhtemelen 200 300 MB gibi bir boyutta dosya indirmeye ihtiyaç duyabilir. Bunun için vaktiniz varsa güncellemeyi başlatabilirsiniz. Dilerseniz de güncellemeleri sona da bırakabilirsiniz...

Yine aynı güncelleme panelinde eğer son sürüm Ubuntu'yu kullanmıyorsanız görebileceğiniz bir sürüm yükselt butonu mevcuttur. Kullandığınız sürümden ileri bir ubuntu sürümü yayınlanırsa eğer yine yapmanız gereken sadece buradan son

sürümü indirmeniz olacaktır. Gerekli kurulumu yapacak ayarlarınız ve programlarınız saklı kalacak şekilde zahmetsizce sürüm yükseltme işlemini tamamlamış olacaksınız.

III.3 Basit Sistem Ayarlamaları

Ubuntu Kurulumunu gerçekleştirdiğinizde bazı basit ayarları yaparak bilgisayarınızı kişiselleştirebilirsiniz. Tüm bu denetimler için Sistem menüsü size yardımcı olacaktır.

III.4 Masaüstü Arka Planı ve Temaları Değiştirme

Kullandığınız Ubuntu'nun masaüstü arka planını ve temaları değiştirmek masaüstüne sağ tıklayın. Açılan menüde Özellikler'i seçerek tema ve arka plan ayarlarını değiştirebileceğiniz bir panel çıktı. Arka alan sekmesinde default olarak iki adet imaj bulunacak. Bu imajlara istediğiniz imaj dosyasını sürükleyip bırakarak alternatif ekleyebilirsiniz.

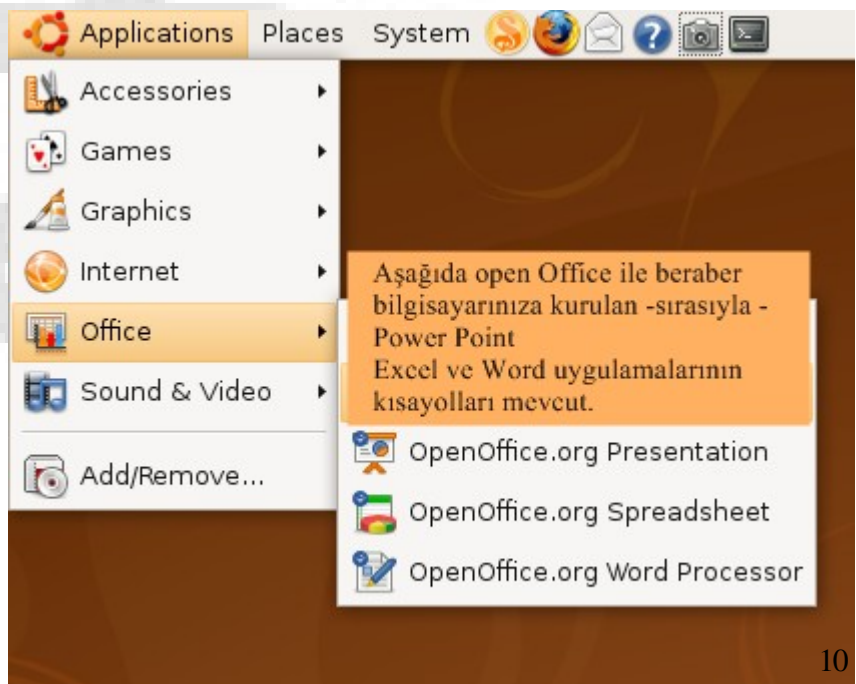
Pencerelerin ve görsel temaların değiştirilmesini ise tema sekmesinden özelleştir diyerek gerçekleştirebilirsiniz.

III.5 Uygulamalarla Tanışma

III.5.a OpenOffice

Windows içerisinde en çok kullanılan programınız eğer Office programları ise artık ubuntu ile bunlar için ayrıca bir kurulum gerçekleştirmenize gerek kalmayacak. Çünkü Ubuntu ile beraber yine ücretsiz olan Open Office bilgisayarınızda kurulu halde gelecek. Bunun için Uygulamalar'a tıklayıp Office sekmesine gelebilirsiniz.

Burada kelime işlemci olarak adı geçen program sizin Microsoft Word dosyalarının karşılığı olacaktır. Herhangi bir .doc uzantılı Word dosyasını ubuntu ile açabilir aynı özellikleriyle değişiklik yapıp kaydedebilirsiniz. Eğer dokümanınız da Microsoft Office'e özel bir yazı tipi yoksa yahut özel alanlar oluşturulmamışsa sorunsuz bir şekilde Word dosyalarını kullanabilirsiniz. Bunun haricinde eğer kullandığımız yazı tipi geçerli olarak yüklü değilse

hem Microsoft Office hem de Open Office kendilerine uygun bir şekilde gerekli düzenlemeyi yapacak ve otomatik olarak fontları değiştirecektir.

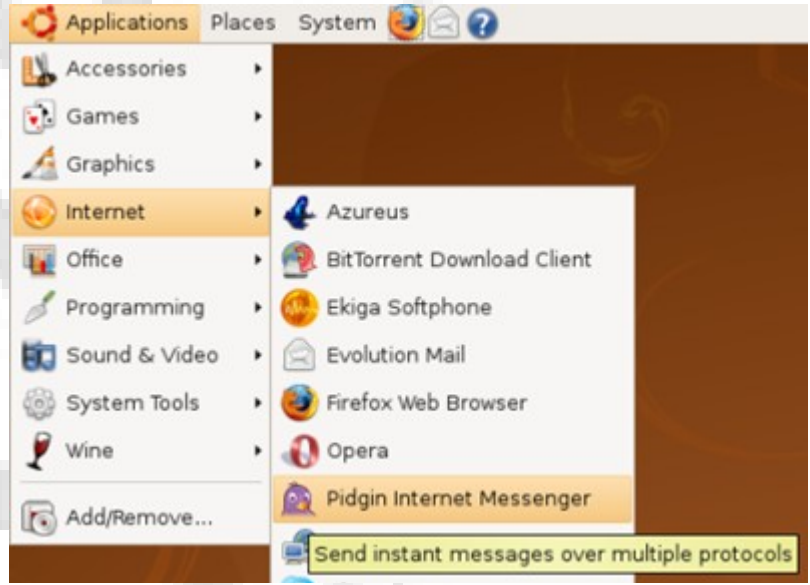
Word dışında diğer çok kullanılan iki Office programı ise Excel ve Powerpoint. Bunlara da yine yandaki resimde gösterilen bağlantılardan ulaşılabilme. (Kurulum dilinize göre Applications Places ve System ifadeleri Uygulamalar Yerler ve Sistem olarak değişecektir)

Eğer bu Office programlarından bazılarını çok sık kullanacağınızı düşünüyorsanız ve sürekli uygulamalar menüsünden erişmek istemiyorsanız sürekli kullanacağınız programa tıklayarak sürükleyip görev çubuğuna bırakın. Bu sayede görev çubuğuna kısa yol atmış oldunuz.

III.5.b MSN

Standart seviyede bir Windows kullanıcısının en çok kullandığı uygulamalardan bir diğeri de chat programlarıdır. Özellikle Windows msn Messenger pek çok bilgisayar kullanıcısı için çok şey ifade etmekte. Bunlar için de Ubuntu'nun kendi anlık mesajlaşma programını kullanabilirsiniz. Üstelik bu tek programla sadece msn değil başka kullandığımız diğer bütün Chat hesaplarını kullanabilirsiniz.

Bunun için de Uygulamalar > İnternet (eğer İngilizce kurduysanız Applications > İnternet) üzerinden Pidgin'e tıklamanız yeterli.

Pidgin'de sizin için sürekli kullanılacak programlar arasında yer alıyorsa Office programları için anlatılan şekilde Pidgin programını Mouse ile sürükleyerek görev çubuğuna bırakabilirsiniz...

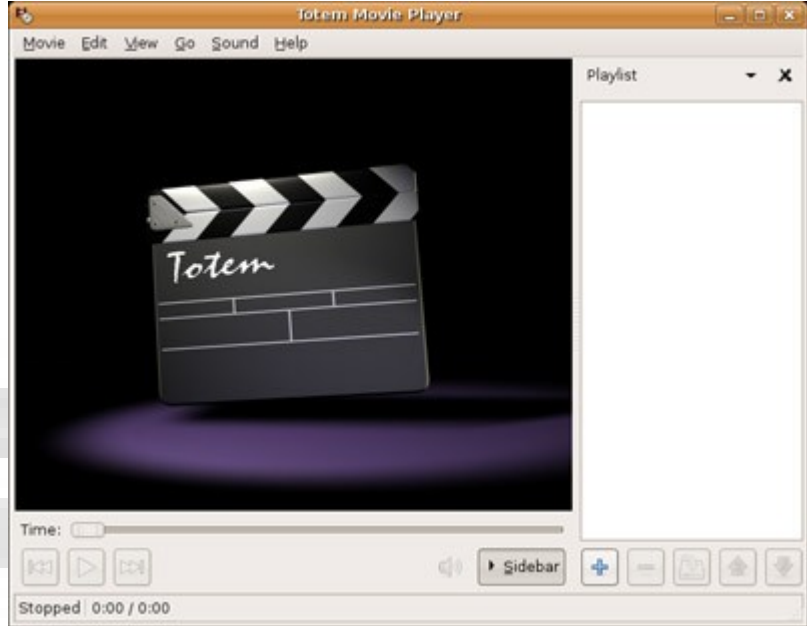
III.5.c Firefox

Eğer bilişim haberlerini takip ediyorsanız Microsoft'un bundan birkaç yıl önce internet Explorer yüzünden açılan tekelcilik davasını kaybettiğini duymuşsunuzdur. Microsoft kendi işletim sistemleri ile beraber bilgisayarlar kendi web tarayıcısı olan internet Explorer'ı otomatik olarak kurulu gönderiyor. Aynı şekilde Ubuntu'nun ön yüklenmiş web browser'ı çoğunuzun da hâlihazırda kullandığı Firefox'tur. Firefox ile temel bütün web işlemlerinizi Explorer'da yaptığımız gibi ve daha güvenli gerçekleştirebilirsiniz. Çünkü Firefox diğer bütün Linux programları gibi açık kaynaklıdır. Yani programın arkasında neler çalıştığını herkes bilebilir. Ancak Windows uygulamalarında kodlar saklıdır. Microsoft tarafından ne yerleştirildiyse o çalışır...)

III.5.d Totem Film Oynatıcı

Ubuntu için media Player'da default olarak ücretsiz bilgisayarınız kuruluyor. Uygulamalar ve ses & Görüntü içerisindeki Totem Player sizin için geçerli en temel görüntü oynatıcı özelliğinde yerleştirilmiş bir program. Ancak şu aşamada divx ve codec ihtiyacı olan film v.b. dosyaları çalabilmek için biraz daha sabretmeniz gerekmektedir. Nasıl Windows için codec yüklemek zorundaysanız ubuntu için de codec yüklemek zorundasınız. Ancak bölüm 4'de anlatacağımız üzere bu işin ubuntu ile çok daha kolay olacağını göreceksiniz.

III-6 Bilinmesi Gereken Temel Sistem Uygulamaları

III.6.a Terminal

Öncelikle terminal'in ne olduğunu gösterelim. Daha çok terminal adıyla anılan uç birim yönetim paneli bilgisayarınızda uygulamalar > donatılar üzerinden uç birime (ya da İngilizce kurulumda Applications Accesories üzerinden Terminal'e) tıklanarak erişilebilir

Açılan panel'in Windows'taki karşılığını söyleme iddiasına girecek olursak bunun adı komut istemcisi olur. Ancak Windows'ta belki hiç kullanmadığımız bu uç birimi ubuntu ile sıklıkla kullanmanız gerekebilecek. Bu panelden çeşitli komutlar yazarak yüklemeler yapabilecek

yahut dosyalar açıp erişim haklarını set edebilecek vesaire bütün işlemlerinizi bu panelde gerçekleştirebileceksiniz. Bunları ise zamanla tanyacağız. Şimdilik sadece bu paneli çok sık bir şekilde kullanacağımızı hatırlatarak bunu da görev çubuğu üzerine sürükleyip bırakarak

yerleştirmenizi tavsiye ederek geçelim.

III.6.b Synaptic Paket Yöneticisi

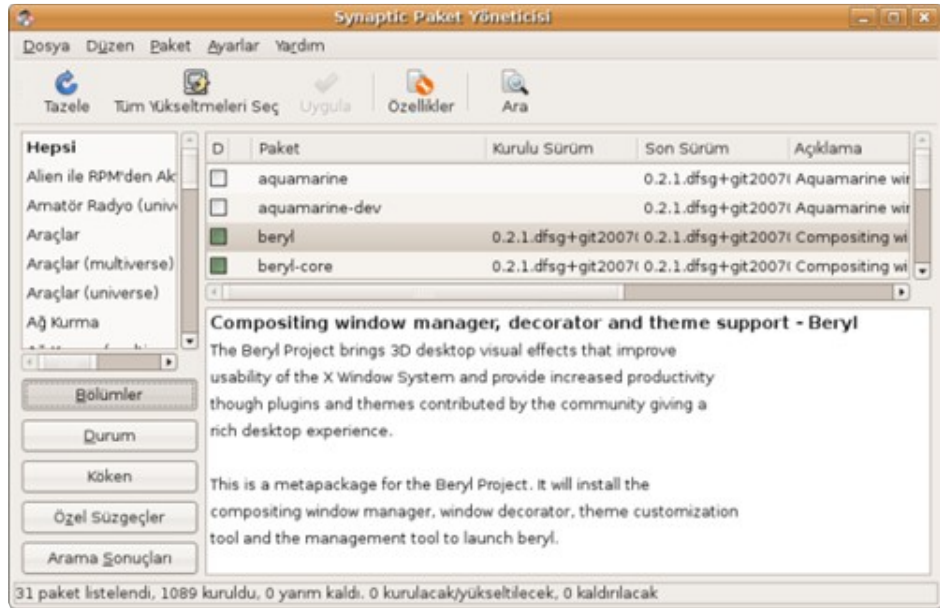

Uygulama

yükleyebileceğimiz bir diğer alan ise Synaptic paket yöneticisi. Terminalden yapılan yüklemelere alternatif olabilecek olan bu birim komu yazmadan görsel bir ara yüzle yüklemelerini yapmak isteyenler için tercih edilebilir.

Synaptic Paket yöneticisine erişim için sistem tercihler üzerinden (System > Preferences) tıklayabilirsiniz

III.6.c Yazılım Kaynakları

Son olarak bilmemiz gereken temel sistem bölümlerinden birisi de yazılım kaynakları. Buna da yine sistem tercihler bölümünden ulaşabilirsiniz. Bu uygulama sayesinde bazı üçüncü parti yazılımlarının bazı kapalı kod yazılımlarının yüklenmesini sağlayabileceksiniz...

NOT: Eğer hemen gözünüz korktuysa endişelenmeyin. Bunların hepsini detaylı bir şekilde bilmenize gerek yok. Bunlar ihtiyacınız olduğunda kullanıp geçmeniz gereken uygulamalar sadece. Windows'ta denetim masasını ne kadar kullanıyorsanız veya misalen güncelleştirmeleri ne kadar kullanıyorsanız –eş vazifeli olmasa da- bu uygulamaları da bilgisayarınızda ihtiyacınız olan temel programları yükledikten sonra o kadar kullanacaksınız. Belki bir daha hiç bakmayacaksınız bile...

Bölüm – IV: Temel İhtiyaçların Giderilmesi

IV.1 rar dosyaları

Rar arşiv dosyalarına gelince, rar kullanımları ubuntu içerisinde default olarak bulunmaz. Yani bir satırlık bir işlemle bunu sizin yüklemeniz gerekmektedir. Yapmanız gereken çok basit. Sadece Terminali açarak (Uygulamalar > Donatılar > Uçbirim)

sudo apt-get install unrar

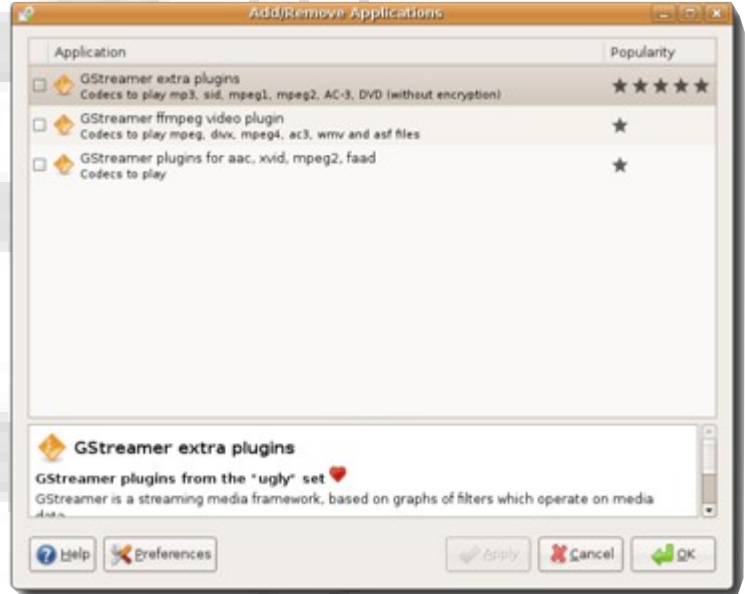
komutunu yazıp sizden şifrenizi istediğinde şifrenizi girmeniz. Bu işlemi yaptığınızda artık rar dosyalarını sorunsuz bir şekilde açabileceksiniz...

IV.2 Divxler için Gerekli Codec'lerin Yüklenmesi

“Ne yani ubuntu kurdum diye direk film izleyemeyecek miyim?” diye soruyorsanız

bilgisayarınızdaki işletim sistemini sizin için bir başkası yükledi demektir. Çünkü Windows işletim sistemi kendi içerisinde divxler için geçerli olan Codecleri barındırmaz. Bunların sonradan yüklenmesi gerekmektedir. Tabi ubuntu yerine Tubitak tarafından geliştirilen pardus işletim sistemini tercih ederseniz o zaman işletim sistemi ile beraber Codecleri de yüklemiş olursunuz. Ancak Ubuntu'da divx izlemek için codec yüklemeniz gerekmektedir. “Ama ben Windows'ta nasıl yükleyeceğimi biliyordum şimdi Ubuntu'da nasıl olacak” diye soruyorsanız bu dokümanın bu işe yaradığını hatırlatmak isterim.

Bu yüzden telaşa kapılmanıza gerek yok çünkü Linux işletim sistemlerinde temel ihtiyaç programlarını yüklemek Windows'tan daha kolaydır. Yapmanız gereken sadece izleyeceğiniz filme tıklamak. Eğer codec kurulu değilse geçerli olan Player beraberinde size Codeclerin yüklü olmadığı mesajını ileticek ve yüklemek için sizin onayınızı isteyecektir. Gerisinde bir de yönetici şifrenizi girerek her şey resimlerdeki gibi kendiliğinden gelişecektir.

Bunun Windows için düşünürsek uygun codec programının hangisi olduğunu bilmeniz ve bunu internetten bulup indirmeniz ve sonrasında yüklemeniz gerekmektedir. Ubuntu ile codec programını bulmanıza internetten indirmenize ve yüklemenize gerek yok. Çünkü bu işlemleri ubuntu sizin için yapıyor...

Ubuntu'nun sloganını burada hatırlatmakta fayda var sanırım: “Linux for humanbeings” yani “insanlar için Linux” :) Hiçbir şeyden korkmanıza gerek yok. Windowsu kullanırken ne kadar zorluklarla karşılaştıysanız yılmadığınız sürece bu zorlukların çok azı ile ubuntu kullanabileceksiniz.

IV.3 Firefox İçin Flash Player Yükleme (Facebook gibi sitelerden video izlemek için)

Bir diğer temel ihtiyaç da web browser'larınızla Flash videoları izleyebilmek. Bunun için şu iki yönlendirmeden herhangi birini yapmanız sizin için yeterli olacaktır. Yapmanız gereken sadece video bulunan Facebook ve benzeri bir internet sitesine girmek. Burada Flash video olması gereken yer de yükleme linki bulunacaktır. Bu linke tıkladığınızda sizi doğrudan yükleme sayfasına yönlendirecek ve gerekli onay linkine tıklayarak ve yükleme esnasında sizden istediği şifrenizi girerek halledebileceksiniz.

IV.4 Engelli Sitelere Erişim

Bu türden işlemlerle uğraşabildiğinize göre temel bir bilgisayar kullanıcısının üstüdesiniz demektir.

Bu şekilde çeşitli firewall'lar arkasında bulunan sitelere erişimin iki temel yolu mevcut. Bunlardan birincisi ve kolay olanı Proxy kullanmak. Yani engellenmiş bir siteye engellenmemiş bir kanal

üzerinden geçiş yapmak. Bu türden siteler internette mevcuttur. www.ktunel.com www.gizlen.net bu sitelerden sadece bir kaçı. Bu sitelere girerek erişimi bulunduğunuz ağa engellenmiş herhangi bir siteye ulaşabilirsiniz.

İkinci yöntem ise erişimi engellenen siteye sahte bir kimlikle ulaşmak diye tabir edebileceğimiz DNS ayarlarını değiştirmekle mümkün. Ancak bu ayarları şu aşamada anlatmıyoruz.

Bölüm – V: Program Yükleme

V. Daha İyi Bir Film Oynatıcı VLC Player

Windows'ta bir program yüklemek için programın uzantısı .exe olan setup dosyasına çift tıkladınız. Ardından size kurulum alanını sorar ve buna göre kurulumu gerçekleştirirdiniz. Ubuntu'da sizin için artık kurulum dosyaları .exe uzantılı değil .deb uzantılı olacaktır.

Yükleme alanı ise çeşitli değil ubuntunun sabit bir alanına gerçekleştirilecektir.

Bunlarla alakalı detaylar Bölüm IX' da aktarılmıştır. Biz de bir örnek olması amacıyla şimdi ubuntu işletim sistemine VLC player'ımızı yüklemeyi gerçekleştirelim. VLC Player Linux platformlar için geliştirilmiş media oynatıcılar arasında en popüler olanıdır.

Daha önce kısaca bahsettiğimiz Synaptic paket yöneticisinden yüklemeyi gerçekleştirebiliriz. Önce Sistem > Yönetim üzerinden Synaptic paket yöneticisini açın. Synaptic paket yöneticisinde Ayarlar menüsünden depolara tıklayarak yazılım kaynaklarını görüntüleyebilirsiniz. Bunun bir diğer yolu da yine Sistem > Yönetim (ya da System > Administration) üzerinden Yazılım kaynaklarına tıklayarak da açabilirsiniz.

Yazılım kaynakları penceresinde 1. sekmedeki Ubuntu yazılımı bölümünde alt sıralardaki (multiverse) ifadesini taşıyan kısıtlanan yazılımların yüklenmesi seçeneğini seçili hale getirin.

Bu sayede bu türden yazılımların yüklenmesini sağlayabileceğiz. Şimdi de Terminal'i açarak şu iki komutu tek tek yazın

```
sudo apt-get update
```

Bu satırdan sonra terminalin bu oturumluk kullanımı için şifrenizi isteyecektir. Şifrenizi girerseniz, gerekli update gerçekleşecek.

Sonrasında

```
sudo apt-get install vlc vlc-plugin-esd-mozilla-plugin-vlc
```

komutunu yazarak enter'a basın.

İkinci kurulum yöntemi ise bahsettiğim gibi Synaptic paket yöneticisi. Synaptic paket yöneticisinin quick search seçeneği ile VLC Player kelimesini girerek arama yapın. Çıkan listede VLC yazısına çift tıklayarak kurulumla başlayabilirsiniz. Çift tıkladığınızda ilk olarak beraberinde yüklenmesi

gereken pluginler de seçilecek ve bunun için sizin onayınızı isteyecektir. Onay verip yükleme

işlemini gerçekleştirdiğinizde Uygulamalar sekmesinde Ses ve Video bölümünde VLC Player linki oluşacaktır. Buradan artık VLC Player'ınızı kullanabilirsiniz. Yahut daha önce de yaptığımız gibi VLC Player'ı görev çubuğuna sürükleyerek kısa yol bırakabilirsiniz.

V. Opera Kurulumu

Firefox ile beraber en çok kullanılan web browserlardan birisi de operadır. Eğer siz de bir opera kullanıcısı iseniz ve bu alışkanlığınızdan vazgeçmek istemiyorsanız Windows işletim sisteminize Opera kurduğunuz gibi ubuntu işletim sisteminize de opera kurmak zorundasınız.

Opera kapalı kod bir yazılım olduğu için bu sefer terminal yahut paket yöneticisi kullanmayacağız. Opera için opera'nın kendi setup dosyasını internette indireceğiz. <http://www.opera.com/download/> adresinden ubuntu sürümünüzü ve indirmek için tercih edeceğimiz location bilgisini seçtikten sonra downloada tıklayabilirsiniz. Açılan sayfadan Firefox yardımı ile otomatik download işlemi başlayacaktır. Dilerseniz Gnome ön tanımlı paket yükleyicisi ile açabilir yahut dilerseniz .deb uzantılı dosyayı bilgisayarınıza kaydedebilirsiniz. Kaydettikten sonra indirilen dosyaya çift tıklamak ile ön tanımlı ile aç demek arasındaki tek fark birinde setup dosyasını elinizde buldurmuş oluyorsunuz.

Not: Eğer arka planda hala Synaptic paket yöneticisi açıksa aynı anda sadece bir paket yöneticisinin çalışmasına izin verilir şeklinde bir hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz. Yapmanız gereken sadece Synaptic paket yöneticisini kapatarak kurulumu devam ettirmektir. Bu yüzden eğer öntanımlı ile aç seçeneğini seçtiyseniz paket yöneticisini kapatmayı unutmayın!

İndirdiğiniz dosyaya çift tıkladığınızda paket kurucusu açılacaktır. Açılan pencerede paketi kur seçeneğini seçerseniz öncelikle sizden şifrenizi isteyecek ve şifrenizi girmenizle beraber kurulum başlayacak ve kısa bir süre sonra sona erecektir. Operanın kurulumunun sona ermesinden sonra paket yöneticisini kapatarak Uygulamalar > İnternet seçeneği üzerinden operayı tıklayarak kendi browserınızı kullanmaya devam edebilirsiniz.

Bölüm – VI: Windows Uygulamaları

VI.1 Windows Uygulamalarının Temel Mantığı

Windows uygulamalarının yüklenmesinin Ubuntu'ya uygun olmamasının sebebi her uygulamanın kendini Windows işletim sisteminin regedit ayarlarına kaydetmesi ve aynı zamanda işletim sistemine dahil olmasıdır.

Siz bir program yüklediğinizde default olarak c sürücüsü içerisindeki program files dizinini kurulum klasörü olarak seçersiniz fakat bunun çok bir mecburiyeti yoktur çoğu zaman.

Bir Windows programı için asıl önemli olan regedit ayarları, uygun disk sürücülere ve driverlardır.

VI.2 Sanal Windows Sistemi Sunma

Standart Windows uygulamalarını kullanamamak çoğu Windows kullanıcılarının Linux'a

geçmekten çekinmesinin temel sebebidir. Ancak burada anlatacağımız ufak yükleme ile Windows'ta kullandığımız hemen hemen bütün programların aynısını Windows içerisinde kullanabileceksiniz. İki işletim sistemi kullananlar bunun için bir ara geçiş uygulaması kullanarak Linux içerisinden Windows çalıştırmayı tercih ederler. Ancak bizim amacımız Windows'tan tamamen bağımsız bir işletim sistemi kurmak olduğu için bu yönetime girmeyeceğiz.

Bir önceki konu başlığında da bahsettiğimiz üzere bir windows uygulaması için gerekli olan sürücü bölmesi ve regedit ortamı oluşturulabilirse ve aynı zamanda exe dosyalarını doğru bir şekilde okuyacak bir program kurulabilirse gerisi yüklemek istediğiniz programa kalacaktır ki bu yöntemle yazılmış bir çok Linux uygulaması mevcuttur. Biz de burada bunlar arasında en meşhurlarından bir tanesi olan Wine adlı programı kullanacağız.

Öncelikle bilgisayarımıza bu programı yüklememiz lazım. Bunun için <http://wine.budgetdedicated.com/archive/index.html> adresinden işlemci modelinize ve işletim sisteminize göre Wine programının son sürümünü indirebilirsiniz. (Hangisini indirdiğinizin de aslında çok bir önemi yok. İndirdikten hemen sonra güncelleme ile de son sürüme geçiş yapabilirsiniz) İndirme işleminde ön tanımlı ile aç dersiniz indirme tamamlanır tamamlanmaz kuruluma başlayacaktır. Her zaman olduğu gibi ilk olarak sizden şifre isteyecek ve ardından onayınızı bekleyecektir. Paketi kur dediğinizde sizin için temel dizininizin altına .wine adında bir dizin açacak ve onun içerisine de dosdevices klasörü ve içerisinde de c sürücüsü adında bir klasör oluşturacaktır. Bu klasör içerisinde incelediğinizde Windows'tan tanıdık gelen bazı klasör ve programların olduğunu göreceksiniz. Bunlar artık sizin için Windows uygulamalarını kurabileceğiniz uygun bir ortamın oluşturulduğunu gösteriyor.

VI.3 Wine ile Windows Programları Yükleme

Daha önce de dediğim gibi Windows kullanıcılarının Linux'a geçmekten korkmasının en temel sebeplerinden birisi Windows'ta alıştıkları uygulamaların Linux'ta karşılığını bulamamak. Doğrudur çünkü Opera uygulamasını yüklerken daha önce görmediğimiz bir .deb uzantılı bir dosya ile yüklemeyi gerçekleştirdik.

Elimizde arşiv olarak sakladığımız operaya ait setup.exe dosyası ubuntu için bir işe yaramayacaktı. Fakat bir önceki basamak ile kurduğumuz wine isimli program sayesinde artık windows tabanlı temel uygulamalarımızı da rahatlıkla kullanabileceğiz. Dilerseniz şimdi bunlardan bir kaçını deneyelim.

VI.3.a Wine ile Flashget yükleme

Windows üzerinde sık kullanılan programlardan birisi olan Flashget donwload programının exesini daha önce windows için nasıl kurduysak aynen şimdi de ubuntu için kuracağız. Önce internetten. Flashget'in kurulum için gerekli olan exe dosyasını temin edelim. Pek çok yerden bulabileceğiniz exe dosyasını bilgisayarınızda masaüstüne Firefox indirme yöneticisini kullanarak indirdiğinizde exe dosyasına sağ tıklayarak wine program loader ile aç seçeneği göreceksiniz. Bu seçeneğe tıklayarak Windows için geçerli olan klasik kurulumu gerçekleştirdiğinizde wine'in sizin için oluşturduğu sanal c sürücüsüne flashget kurulumu tamamlanmış olacak.

Wine ile gerçekleştirilen kurulumunuza masaüstünde bir kısayol atayabileceğiniz gibi bu kurulumlar aynı zamanda Uygulamalar > Wine sekmesinde açılan menüde yahut wine sekmesi

içerisindeki Programs (ya da Programlar) sekmesinde yer alabilir. Geriye yapmanız gereken sadece kurduğunuz flashgeti çalıştırmaktır.

VI.3.b Altkonu Wine ile Photoscpe Yükleme

Flashget gibi çok popüler bir programdan şimdi de dilerseñiz photoscape gibi ihtiyaca binaen kullanılan türden az bilinen bir program tercih edelim. Photoscape dijital fotoğraflarınız hızlı bir şekilde düzenleyebileceğiniz basit efektler ve çerçeve, imza uygulamalarını gerçekleyebileceğiniz pratik freeware bir program.

Öncelikle <http://photoscape.en.softonic.com/download> adresinden ücretsiz olarak photoscape'i indirmeniz gerekmekte. Artık indirme işlemlerinizi flashget ile de yapabileceğinizi hatırlatmak isterim. Dilerseñiz download linkini alarak flashget yardımı ile indirmeyi deneyebilirsiniz.

Photoscape'in tek download adresi tabiki kendi sitesi değil. Google üzerinden photoscape download şeklinde arattığınızda karşınıza bir çok program çıkacaktır. Bunlardan birini indirdiğinizi farz ederek devam ediyorum.

Programın setup dosyasına flashget kurulumunda yaptığımız gibi yine sağ tıklayarak wine program loader ile yüklemeye başlayabilirsiniz. Kurulum tamamlandıktan sonra yine aynı şekilde Uygulamalar içerisinde Wine sekmesinde Programs bölümünde photoscape belirecektir. Bunların kısayolunu dilerseñiz masaüstüne veya görev çubuğuna sürükleyip bırak yöntemi ile atabilirsiniz.

Not: hem photoscape hem de flashget bazı işlemlerinin kayıtları için bir dizin tanımlamasını sizden isteyecektir. Bunu yine wine ile elde ettiğiniz c sürücüsü üzerinden oluşturulan bir dizinde gerçekleştirebilirsiniz. Mesela flashget için c sürücüsü içerisinde Download adında bir dizin oluşturacaktır.

VI.3.c Wine Oyun Yükleme

Oyunlar çoğu bilgisayar kullanıcısının olmazsa olmazıdır. Bu yüzden linuxun pc oyunlarını da çalıştırması istenir tabii ki.

Wine ile oyunların çalıştırılmasında ise şu şekilde bir sorun çıkar karşımıza. Bir oyunun bilgisayarda çalışabilmesi için directx gerekmektedir. Directx ise Microsoft tarafından yazılmış kapalı kaynak bir driver'dır. Ubuntu directx yerine açık kaynak olan opengl kullanır. Dolayısıyla oyunlarınızın Ubuntu'da çalışması için sürücü yüklemeniz gerekmekte. Wine programı temelde sadece uygulamaları kurabilir. Driver kuramaz. Ancak bu şekildeki popüler bir duruma karşı wine yazılımcıları dahili olarak bir directx yüklemeyi tercih etmişlerdir. Bu sayede Bir oyun kurulumunu da yine aynı şekilde gerçekleştirebilirsiniz. Ancak son çıkan oyunları yakından takip ediyorsanız wine için bilgisayarınızdaki güncelleştirmeleri de sürekli gerçekleştirmenizi tavsiye ederim. Diğer türlü directx'den kaynaklanan sorunlar yaşayabilirsiniz.

Bölüm – VII: Ubuntuda Programlama

VII.1 Ubuntu'nun Farklılıkları Hakkında Temel Giriş

Gerek sürücü farklılıkları gerek izin ve dosya yapısı farklılıklarından dolayı hem üretilen yazılımlar hem de yazılım geliştirme ubuntu ve Windows'ta farklılık arz eder. Mesela Windows'ta izin yapısına ulaşım Linux'tan farklıdır. Veya –özellikle internet yazılımlarında- Windows ve Linux arasında farklı komutlar mevcuttur.

Bu gibi durumlar ancak tecrübe ile öğrenilir.

VII.2 JAVA Development

Ubuntu ile Java geliştirmek için evvela Windows'ta yaptığımız gibi JDK yüklememiz gerekmektedir. Daha önce de sıklıkla bahsettiğimiz üzere ubuntu kapalı kaynak kodlara karşı kendini korumayı tercih eden bir işletim sistemi. Bizim yüklemek istediğimiz sun. JDK ise kapalı kaynak bir Development kit. Ubuntu ve Linuxlar için sun.JDK yerine Open JDK mevcuttur. Fakat bazı classları farklı olduğu için bunlar daha önce yazdığımız kodlarda farklılık arz edebilir. Eğer bu sebepten sun JDK' dan vazgeçmek istemiyorsanız yapmanız gereken aşağıdaki adımlar olacak.

Terminali açarak

```
sudo apt-get install sun-java6-bin sun-java6-jre sun-java6-jdk
```

komutunu yazın

Ya da alternatif olarak Synaptic paket yöneticisinden sol panelde Hepsi seçili haldeyken hızlı arama bölümüne JDK yazın. Çıkan listede sun.java.6-jdk seçeneğine çift tıklayın. Açılan pencerede jdk kurulumu için beraberinde yüklenmesi gereken diğer bileşenler çıkacaktır. Onay vererek kurulumu gerçekleştirebilirsiniz.

Terminalden

```
sudo update-java-alternatives -s java-6-sun
```

komutunu da yazarsanız mevcut bir güncelleme varsa bunları da yüklemiş olursunuz.

Son olarak

```
java -version
```

komutunu Terminale girdiğinizde Java versiyon bilgileri çıkıyorsa kurulumu başarıyla tamamlamışsınız demektir.

Java uygulama geliştirmek için en çok tercih edilen editörlerden biri Eclipse'dir.

Java içerisinde eclipse kurmak için ise şu adımları takip edin.

Synaptic Paket yöneticisinden Hepsi seçeneği seçili iken eclipse şeklinde arama yapın.

Çıkan listede eclipse'e çift tıklayarak kurulumu gerçekleştirebilirsiniz.

NOT: eclipse kurulumu gerçekleştiğinde jre olarak default haldeyken linux için hazırlanmış jre library kullanılıyor. Biz burada sun'ı yüklediğimiz için eclipse içinde Windows > preferences üzerinden installed jre seçimini usr>lib>jvm> üzerinden değiştirmemiz gerekiyor.

VII.3 PHP Development

Ubuntu içerisinde php ve apache kurulumu da çok basit.

Yapmanız gereken üç beş satır kodu terminale yazdırmak.
İlk olarak bu kod ile bilgisayarımıza apache server kurmuş oluyoruz.

```
sudo apt-get install apache2
```

Eğer bu kurulumu gerçekleştiriyorsanız apache server'ın ne olduğunu biliyorsunuz demektir. Bu yüzden detaya girmiyorum.

Kök dizindeki var klasörü içerisinde yeni bir www dizini oluşturulmuşsa tamamdır.

Veya test etmek amacıyla browser'ınızda "http://localhost/" yazabilirsiniz...
eğer ekranda büyük bir **it works!** yazısı çıkmışsa tamam demektir...

Bu yalnız sadece apache server... Yani html sayfalarını okuyabilir görüntüleyebilir o kadar.
php sayfası yorumlamak için php de kurmamız gerekecek.

Bunun için de komut satırına...

```
sudo apt-get install php5
```

yazıyorsunuz. Bu da apache ile beraber bir de php server kurmanızı sağlıyor. Artık php komutlarınızın yorumlanıp derlenebileceği bir servera sahipsiniz demektir. Ancak bunu test edebilmeniz için evvela apache'yi restart etmeniz gerekmekte. Daha önce dediğim gibi ubuntu da bir şey yüklediyseniz sistemi yeniden başlatmanıza gerek yok sadece terminalde apache için restart komutu sayılabilecek

```
sudo /etc/init.d/apache2 restart
```

komutunu yazabilirsiniz.

Bu işlemin ardından www dizini içerisinde (www dizinine ulaşmak için Yerler>Başlangıç'a bastıktan sonra iki defa yukarı diyerek var dizini içerisine girebilirsiniz. www dizini var dizininin altında...) bir php dosyası açabilirsiniz.

Tabi burada default olarak www dizinine erişim hakkınızın olmaması lazım. Yani www dizininde değişiklik hakkınız yok. Bu yüzden ilk olarak bu dizinde belge açamazsınız.

Bunun için terminale girip sudo -i yazarak terminalde normal kullanıcı bölümünden sistem yöneticisi konumuna geçiyorsunuz...

terminalde her zaman yazan kullanıcıadı@bilgisayar adı ifadesi root@bilgisayar adı haline dönüşecektir. Burada **sadece localde çalışmak** için terminale

chmod 777 /var/www ile var altındaki www dizinin erişimini tamamen açabilirsiniz. (chmod bilgileri ile alakalı erişim konuları Windows ile aynı mantıktadır.) Bu sayede artık www dizini içerisinde belge oluşturup "test.php" adını vererek içerisine


```
<?php  
echo "<h1>it really Works!</h1>";  
?>
```

yazarak kaydettiğinizde browser'dan
<http://localhost/test.php> yazarak test yapabilirsiniz...

Şimdi gelelim phpmyadmin ile beraber mysql kurmaya...

Bunları da bir kaç satırlık komut ile halledebiliyoruz:

```
sudo apt-get install mysql-server
```

komutu ile mysql server kurulumunu gerçekleştiriyoruz...

Her zamanki klasik sorulardan sorduğunda evet diyerek ilerlemeye başlayabilirsiniz...

Tabi bunun kurulumu diğerlerine nispeten biraz daha uzun sürebilir...

Bağlantı hızınıza göre bir kaç dakika sürecektir bu işlemin ardından terminal renklenecek ve size tamam demeniz gereken bir pencere halini alacaktır. Tamam dedikten sonra sizden mysql şifresi isteyecektir. Eğer sadece localde çalışacaksanız boş bırakabilirsiniz. Ancak dışarıya açılmayı düşünüyorsanız muhakkak bir şifre koymanız tavsiye edilir.

Mysql kurulumdan sonra apache 'yi tekrar başlatırsanız mysql de aktif hale gelecektir. yazdığımız test.php içerisine phpinfo(); komutunu bırakırsak test serverda nasıl bir php kurulumu gerçekleştirdiğimizi öğrenebiliriz.

(sudo /etc/init.d/apache2 restart komutu ile restart yapmayı unutmuyoruz!...)

mysql server ile beraber bir de php SQL kurulumunu yapmamız gerekiyor ki bunu da
sudo apt-get install php5-mysql ile gerçekleştirmiş oluyoruz.

Tekrardan apache için restart çekip test sayfamızı tekrardan kontrol edersek artık phpinfo ile beraber mysql bölümünün de oluştuğunu görebiliriz... Sayfa içinde aradığınızda mysql için ayrı bir tablo açıldığını göreceksiniz...

Geriye bir tek şey kalıyor o da phpmyAdmin kurulumu...

Yapılacak şey http://www.phpmyadmin.net/home_page/downloads.php adresinden herhangi bir dildeki phpmyadmin klasörünü indirmek. .tar.gz uzantılı dosyayı www içerisine açarsanız localhost içinde phpmyadmin adında bir klasörünüz olmuş olur. <http://localhost/phpmyadmin/> ile de artık phpmyadmin sayfasını oluşturmuş olursunuz...

Kaynaklar:

<http://akiza.com/>

<http://akiza.com/linux-egitimi>

<http://akiza.com/linux-temel-egitimi>

<http://akiza.com/linux-sistem-yonetimi-egitimi>